

21/11/2025

077-5006206

052-6885006

מעצר בית - מתי ולמה עדיף?

מעצר בית הוא החלופה המרכזית למעצר במתקן כליאה משטרתי, שעליה יכולים להורות בית המשפט או הקצין הממונה על החקירה. מדובר בחלופה המגבילה את תנועתו של האדם למקום מגוריו, כשנאסר עליו לצאת למקומות אחרים באופן גורף, או עם אישור ספציפי.

מעצר בית - חלופה טובה?

עדיף כמובן שהחשוד או הנאשם ישוחרר לחלוטין ממעצר, תחת תנאים מגבילים ובערבות כספית, מבלי שיוגבל למקום מגוריו בלבד. ואולם, בין האפשרויות של כליאה במתקן משטרתי לבין מעצר בית ברור כי האחרונה היא העדיפה. כל מי שבילה אי פעם ימים או לילות במתקני כליאה יודע כי מדובר בחוויה קשה במיוחד, העלולה לשבור את הרוח ולהוביל למצוקה חריפה. התנאים השוררים במקומות אלו אינם טובים, לשון המעטה, והסיכויים להעביר לילות שינה מלאים אינם גבוהים. כל זאת, בשעה שהעצור טרוד בדאגות ולחצים, מרגיש כאחרון העבריינים, ואף נמצא לא פעם בחברתם של אנשים שמעולם לא דמיין כי יעביר איתם שעות ארוכות. גם המחוקק היה ער לבעיות אלו, ובפרט לפגיעה בזכות היסוד לחירות האדם, ולכן קבע את חלופת מעצר הבית בסדר הדין הפלילי לשנת 1996.

אין ספק כי עדיף בהרבה לשהות בבית המוכר והבטוח, בסביבת בני משפחה תומכים, במיטה הפרטית עם הטלוויזיה והקפה. כך ניתן לאגור כוחות, להירגע ולתכנן באופן שקול את המהלכים הבאים. נקודה נוספת היא, שככל שחלופת המעצר שנקבעה חמורה יותר כך הדבר מעיד על מסוכנות לפרטים מסוימים או לציבור בכללותו, וכן על חשש כי העצור ינסה לשבש הליכים. נתונים אלו עשויים לעמוד לרעתו בעת ההליכים המשפטיים בעניינו ולקראת פסק הדין.

בשל סיבות אלו, ראוי להשקיע את כל המאמצים על מנת להביא להחלטה בדבר מעצר בית, בין אם מלא או חלקי, על פני כליאה. יחד עם זאת, ראוי לשוב ולהדגיש כי עדיין מדובר בחלופה קשה יחסית לשחרור בערבות, עקב מוגבלות התנועה והחירות, פגיעה בפרנסה, הטיית בית המשפט בשלבים הבאים, ועוד. לכן, העדיפות הראשונה היא כמובן להימנע לחלוטין מכל סוג של מעצר.

תנאי מעצר הבית

קצין משטרה שממונה על חקירת אדם יכול להורות על שחרורו בתנאים, מבלי שיובא בפני שופט לצורך הארכת מעצרו. זאת בתנאים שונים כמו התחייבות שלא לשבש הליכים ולהגיע להמשך החקירות, איסור על הגעה לאזורים ויישובים מסוימים בארץ ועוד. אחד התנאים הללו הוא איסור על יציאה ממקום מגוריו של האדם לשעות מסוימות ביממה או לכולה, לתקופה של חמישה ימים. מעבר לכך, הארכתה של התקופה מצויה בסמכותו של בית המשפט, ותלויה בהחלטתו של שופט תורן לאור טיעוני התביעה ובא כוחו של החשוד.

באופן כללי, ישנם שלושה סוגים בסיסיים של מעצר בית. הראשון הוא מעצר בית מלא, בו מותר לשהות רק במקום שאושר לצורך מטרה זו, תחת מגבלות ותנאים מוגדרים. כלומר, ניתן לצאת מהבית רק למען היועצות בעורך דין מעצרים, חקירות והליכים משפטיים.

הסוג השני הוא מעצר בית חלקי, בו ישנם תנאים ספציפיים המשתנים ממקרה למקרה, כגון היתר יציאה לטיפולים רפואיים, לצורך עבודה, להתאוווררות, לשיבה במרפסת או בחצר וכן הלאה. לבסוף, הסוג השלישי מכונה מעצר בית פונקציונאלי, בו מותר לעצור לצאת את ביתו לכמה שעות ביום מבלי להגדיר מראש, למשל לצורך ליווי קרוב משפחה לטיפול רפואי, לחיפוש עבודה וכדומה.

21/11/2025

077-5006206

052-6885006

מלבד זאת, בית המשפט או קצין המשטרה עשויים להורות על איסורים שונים, כמו שימוש באינטרנט ובטלפון, ובמקרים חמורים אף נשיאת אזיק אלקטרוני.

כיצד נקבע מעצר בית?

כאמור, על מעצר בית לחמישה ימים יכול להורות קצין הממונה על החקירה. מעבר לכך, מדובר בהחלטה המצויה בסמכותו של בית המשפט, הפוסק על אחת משלוש חלופות - מעצר במתקן כליאה, מעצר בית, או שחרור תחת מגבלות מסוימות. מדובר בהחלטה בה ניתן משקל גדול לפגיעה האפשרית בחירותו של אדם שעדיין לא נמצא אשם. לכן יבחן אותה השופט בכובד ראש לאור מספר שיקולים, ובעיקר מסוכנות לציבור וחשד לשיבוש הליכי חקירה. במידה שתנאים אלו מתקיימים בצורה חלקית עולה הסבירות כי יורה על חלופת מעצר הבית.

מכאן שעל עורך דינו של החשוד או הנאשם לשכנע את בית המשפט בדבר הסבירות הנמוכה של התקיימות תנאים אלו (בניגוד לטענות נציגי המשטרה). כמו כן, עליו לשכנע כי הסיבה למעצר תוגשם באופן מלא גם עם חלופה זו, מבלי שיהיה צורך להחמירה לכדי כליאה במתקן משטרתי. עוד יש להראות כי מעצר הבית יבוצע תחת פיקוח הולם (24 שעות במעצר מלא, ושעות מסוימות במעצר חלקי) ובתנאי מגורים סבירים, כשלעיתים תידרש הפקדת ערבות עד לתום תקופת המעצר.